

Datum 2023-10-25

Ärendenummer SLK-2023-00654

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
marie.torn@regeringskansliet.se
Diarienummer U2023/02013

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet - SOU 2023:28 Samhälle mot skolattacker

Göteborgs Stad tillstyrker utredningens förslag med de kommentarer och synpunkter som lämnas i detta tjänsteutlåtande.

Göteborgs Stad ställer sig positiv till utredningens förslag att CVE ska ges i uppdrag att ge stöd i individärenden till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar oro för att en eller flera individer ska genomföra en skolattack. Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att en sådan kunskapsstödjande nationell funktion är viktig och kan utgöra ett väsentligt bidrag till att stärka det lokala arbetet. Funktionen är särskilt viktig då ärenden som rör oro för skolattacker är ytterst allvarliga, men samtidigt relativt ovanliga på ett lokalt plan.

Göteborgs Stad välkomnar även förslaget att CVE, tillsammans med Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten, får i uppdrag att ta fram ett metodstöd för skolväsendets förebyggande arbete mot skolattacker. Göteborgs Stad ser det som positivt att förslaget omfattar samtliga skolformer. Det är även positivt att de båda skolmyndigheterna föreslås delta i arbetet då det ger förutsättningar för att metodstödet kan utformas utifrån ett skolsammanhang. Göteborgs Stad vill dock framhålla att det är fler aktörer än enbart skolan som är viktiga i arbetet med att förebygga skolattacker. Även personal inom exempelvis socialtjänstens barn- och ungdomsvård samt barn och ungdomspsykiatri utgör viktiga resurser och det är därför viktigt att metodstödet utformas på ett sätt som även stödjer deras arbete.

I utredningen görs bedömningen att det inte är ändamålsenligt att skapa ett nationellt system med nya organ för samverkan i individärenden som enbart gäller oro för skolattacker. Göteborgs Stad delar denna bedömning. Skolattacker är relativt sällsynta fenomen vilket medför att det finns uppenbara utmaningar med att upprätta en samverkansform med regelbundet och kontinuerligt utbyte som enbart handlar om denna fråga. Göteborgs Stad konstaterar dock att det finns väsentliga utmaningar med att hantera frågan även i befintliga samverkansforum som exempelvis SSPM (samverkan

mellan skola, socialtjänst, polis och fritidssektor) och SIG (sociala insatsgrupper). Samverkansforumen är i hög grad utformade för att identifiera, och ge stöd till, barn och ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet och/eller drogmissbruk. Som utredningen visar är det vanligt att de gärningspersoner som utför skolattentat inte tillhör den målgrupp som i dagsläget blir aktuella för samverkansforum som SSPM eller SIG. För att hantera frågor om oro för skolattacker kan därför arbetsmetoderna i befintliga samverkansforum behöva anpassas.

Utredningen lyfter även utmaningar för samverkan som är särskilt aktuella inom gymnasieskolan. Dels att eleverna ofta är bosatta i andra kommuner än den som skolan är belägen i, dels att en stor andel av eleverna går på skolor med enskild huvudman. Detta är utmaningar som i högsta grad är aktuella i Göteborg. Det är därför långt ifrån självklart att den skol- och/eller socialtjänstpersonal som behöver vara involverad i ett ärende om oro för en skolattack i Göteborg tillhör stadens organisation. Situationen belyser komplexiteten i att organisera en samverkan som innefattar samtliga aktörer som kan bli aktuella i ett enskilt ärende. Utredningen avser att återkomma till överväganden om behovet av organisering av samverkan i ett bredare brottsförebyggande perspektiv. Med tanke på de utmaningar som finns när det gäller att hantera oro för skolattacker i befintliga samverkansforum välkomnar Göteborgs Stad att frågorna behandlas vidare den fortsatta beredningen.

Göteborgs Stad bedömer att ett av de största hindren för en fungerande samverkan i individärenden, som rör oro för skolattacker, är nuvarande sekretesslagstiftning. Samtycke till informationsdelning är idag en förutsättning för samverkan i befintliga samverkansforum som SSPF och SIG. I ärenden där det finns oro för skolattacker behöver information kunna delas både skyndsamt och utan samtycke. Göteborgs Stad välkomnar därför att utredningen, i ett tilläggsdirektiv, fått i uppdrag att kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte. Göteborgs Stad anser att en reglering som underlättar informationsutbyte utan samtycke är av största vikt för att förbättra lokala aktörers samverkan runt individer när det finns oro för skolattacker.

Göteborgs Stad tillstyrker samtliga förslag i utredningen rörande sekretessreglering och personuppgiftshantering vid CVE. Förslagen är nödvändiga för att CVE ska kunna ge ett adekvat stöd i enskilda ärenden. Göteborgs Stad vill dock föra fram vissa påpekanden rörande de bedömningar som gjorts av skolsäkerhetsutredningen.

Skolsäkerhetsutredningen gör bedömningen att nödvändigt utlämnande av information till CVE kan ske inom ramen för befintlig lagstiftning. Enligt utredningen kan sekretessbelagd information lämnas till CVE med stöd av de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 2 § OSL och 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Göteborgs Stad vill här betona vikten av att det, i exempelvis det föreslagna metodstödet, tydligt framgår vilken information som är möjlig att lämna ut till CVE och med vilket lagstöd. I en studie som genomförts av Brå framgår det att sekretesslagstiftningen ofta upplevs som snårig och att det i stor utsträckning saknas praxis och vägledning. Detta försvårar enligt studien informationsdelning mellan myndigheter även i fall där det enligt sekretesslagstiftningen skulle vara möjligt att dela dels förekommer sällan, dels kräver ett skyndsamt agerande, är det av yttersta vikt att informationsdelningen inte hindras av att det råder osäkerhet kring vilken information som kan lämnas ut och inte.

Skolsäkerhetsutredningen gör vidare bedömningen att det saknas behov av en bestämmelse som begränsar skyldigheten att lämna information till den registrerade när personuppgifter samlas in från någon annan än den registrerade. Utredningen hänvisar här till ett undantag från informationsskyldigheten som följer av artikel 14.5.c i dataskyddsförordningen och som gäller då personuppgifter samlas in från andra än den registrerade. Göteborgs Stad vill här påpeka att detta undantag inte är tillämpligt för skolhuvudmän och andra aktörer som lämnar uppgifter till CVE. Dessa lyder under artikel 13 i dataskyddsförordningen vilken reglerar situationer då den personuppgiftsansvarige samlar in personuppgifter direkt från den registrerade. Av artikel 13 följer att om en personuppgiftsansvarig avser att ytterligare behandla personuppgifter för ett annat syfte än det för vilket de insamlades, ska den personuppgiftsansvarige före denna ytterligare behandling ge den registrerade information om detta andra syfte samt ytterligare relevant information. Om utlämnandet av personuppgifter till CVE inte kan anses ligga inom ramen för en befintlig personuppgiftsbehandling hos exempelvis en skolhuvudman kan denna alltså ha en formell skyldighet att upplysa den registrerade om att dennes personuppgifter kommer att lämnas till CVE och vilket syfte som föranleder denna utlämning. Stadsledningskontoret efterlyser här en djupare analys i skolsäkerhetsutredningens fortsatta beredningsarbete över vilka utmaningar skolhuvudmän och andra aktörer kan möta under hanteringen av ärenden om oro för skolattacker i dess egenskap som personuppgiftsansvariga enligt dataskyddsförordningen.

Avslutningsvis bedömer Göteborgs Stad att det finns skäl att tillåta lagring av personuppgifter hos CVE under längre tid än ett år, vilket är den tidsperiod utredningen föreslår. Den föreslagna tidsperioden på ett år kan försvåra arbetet om det innebär att CVE inte kan se att det tidigare har funnits ärenden om oro för skolattack kopplat till en individ. I synnerhet aktualiseras denna problematik om den enskilde bytt skolform eller till en skola med annan huvudman efter att det uttryckts oro för skolattacker i ett tidigare skeende.

² Brottsförebyggande rådet (2021) *Informationsdelning mellan socialtjänst och polis, i brottförebyggande arbete med barn och unga*, rapport 2021:2.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade representanterna från SD som yttrande en skrivelse från den 23 oktober 2023 (bilaga A).

Göteborg den 25 oktober 2023
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Jonas Attenius

Lina Isaksson

BILAGA A

Yttrande 2023-10-23

Yttrande angående – Remiss från Utbildningsdepartementet - Samhälle mot skolattacker

Yttrandet

I dagsläget behövs en ökad tillgång till kompetens i skolans värld inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa.

Socialt utanförskap och att misslyckas med skolan leder enkelt till psykisk ohälsa hos många unga. Särskilt sårbart blir det för barn och elever med olika funktionsnedsättningar. Dessa ingår i en grupp där det finns en ökad risk för ett långvarigt utanförskap. Många elever faller under radarn och får inte det riktade stöd i skolan som de behöver och faktiskt har rätt till. Hälso- och sjukvårdens roll i samverkan med skolan har stor betydelse. Att skolorna ges rätt förutsättningar för att kunna bedriva ett effektivt hälsofrämjande arbete, med tidiga insatser för att förebygga psykisk ohälsa är en mycket viktig faktor för att kunna förebygga skolattacker. Det handlar om att tidigt kunna se och upptäcka elever som visar oroväckande beteenden, men också att skolan har organiserat sig internt för att dela information och göra en bedömning av den eventuella oro man känner.

Det behöver naturligtvis också finnas en tydlig plan för säkerhet och krisberedskap på varenda skola.

Omvärldsläget och höjd terrorhotnivå gör att Sveriges olika skolor behöver vara väl förberedda med vad som är just deras specifika och lokala risker och sårbarheter och att de på så vis kan ta ansvar för verksamhetens säkerhet och krisberedskap.

Det rådande säkerhetsläget kräver ett extra fokus mot vilseledande information som sprids för att skapa instabilitet och konflikter mellan olika grupperingar.

Påverkanskampanjer på exempelvis TikTok blir allt vanligare och pågår dagligen där barn och elever finns. På kort tid har AI-tekniken blivit så bra att det om några år kan bli helt omöjligt att hålla isär en sann bild från en manipulerad.

Sverigedemokraterna är av den bestämda åsikten att säkerhetsrisker kopplade till cybersäkerhet ska tas på fullaste allvar då det kan få betydande negativa konsekvenser för skolornas och barnens säkerhet ute i våra kommuner och samhällen. I dagens säkerhetsläge är det mycket viktigt att lyssna på sakkunniga och ta ansvar för att skydda Sverige mot såväl interna som externa hot.